

Indledning til temanummeret *Pædagogikkens egenart*

Pædagogik er i de nordiske samfund og internationalt blevet til hyperpædagogisering forstået således, at snart alle områder i livet bliver omfattet af tiltag, der skal opdrage og aktivere os. Pædagogikken er blevet grænseløs og pædagogers udsagn om, at de tager sig af alt 'fra vugge til krukke' bliver mere og mere aktuelt. Samtidig er der en trussel mod en egentlig pædagogik, fordi denne hyperpædagogisering ikke efterspørger og undersøger pædagogikkens egenart og rækkevidden af pædagogikkens problemstillinger, men kun har øje for redskaber til påvirkning. På den ene side er pædagogikken allestedsnærværende, på den anden side trues den med indre opløsning.

Pædagogikken farer vild, hvis den ikke besinder sig på det teoretiske, fordi kun i den teoretiske pædagogik kan teori-praksis problematikken overhovedet reflekteres. Den empiriske forskning er vigtig, men den bliver til silotænkning, hvis de indsamlede data ikke reflekteres gennem pædagogisk teoretiske overvejelser. En besindelse på pædagogikkens egenart fastholder spændingsforholdet mellem teori og praksis som netop en spænding mellem teoretisk og praktisk pædagogik. I dette temanummer om pædagogikkens egenart har vi bedt bidragsyderne om at forholde sig til spørgsmålet om, hvorvidt og hvordan pædagogikken som disciplin har en egenart? Hvad er det særlige ved det pædagogiske, som ikke blot kan reduceres til andre discipliner som psykologi, antropologi, sociologi og filosofi? Pædagogik er på den ene side tæt beslægtet med de nævnte discipliner i og med, at den som disciplin omhandler helt grundlæggende spørgsmål om det at være menneske. Pædagogikken er ikke blot summen af disse discipliner, men har dels sin egen historie og tradition samt selvstændige spørgsmål om opdragelse og undervisning.

Bidragene adresserer den teoretiske pædagogik fra forskellige vinkler. Thyge Winther-Jensens bidrag 'Teoretisk pædagogik. Egenart og oprindelse' er historisk orienteret med et særligt fokus på, hvordan den teoretiske pædagogik har udviklet sig i Danmark. Jan Jaap Rothuizens bidrag 'Om og for praksis: pædagogik som handlingsvidenskab' diskuterer styrker og svagheder i den åndsvidenskabelige pædagogik med henblik på at reaktualisere denne som en handlingsvidenskab. Henrik Vase Frandsen diskuterer i bidraget 'Det pædagogiske paradoks – mellem Delfi og Sinai' det pædagogiske paradoks med særligt fokus på forståelsen af frihed gennem opfordringen til selvvirksomhed, hvor Henrik Vase Frandsen gennem 'appellens fænomen' belyser dette klassiske pædagogiske problem. Frederik Pios bidrag 'Den transnationale uddannelsesrevolutions opløsning af pædagogikkens egenart: Om OECDs hvidvask af pædagogikkens begreber om: *professionalitet, læring, autenticitet og dannelse*' er en diskussion af, hvordan der med den transnationale uddannelsesstyring sker en afvikling af pædagogikkens almene grundtræk. Hans Siggaard Jensens bidrag 'Pædagogikken i videnskabernes mosaik: om forskningsformer og teorier inden for pædagogikken' diskuterer med et sideblik til andre discipliner, hvorvidt og hvordan pædagogikken kan forstås som en videnskabelig disciplin, og hvad der gør noget til en teori.